

МІЖНАРОДНІ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІ
НАУКОВІ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

www.economy-confer.com.ua

Світ наукових досліджень

Збірник наукових
публікацій міжнародної
мультидисциплінарної наукової
інтернет-конференції

Випуск 36

17-18 грудня 2024 р.

ISSN 2786-6823 (print)

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
W OPOLU

Тернопіль, Україна – Ополе, Польща
2024

УДК 001 (063)

Світ наукових досліджень. Випуск 36: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 17-18 грудня 2024 р.) / за ред. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФО- П Шпак В.Б. 2024. 244 с.

Збірник наукових публікацій укладено за матеріалами доповідей наукової мультидисциплінарної інтернет-конференції «Світ наукових досліджень. Випуск 36», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Оргкомітет

ГО Наукова спільнота

Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук, ЗУНУ;

Шевченко (Огінська) Анастасія Юріївна, кандидат економічних наук, директор ТОВ «Школа для майбутнього»;

Яремко Оксана Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, ЗУНУ;

Станько Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, адвокат;

Назарчук Оксана Михайлівна, доктор філософії (Ph.D.), ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»;

Гомотюк Оксана Євгенівна, доктор історичних наук, професор, ЗУНУ;

Біловус Леся Іванівна, доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, професор, ЗУНУ;

Ребуха Лілія Зіновіївна, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, Західноукраїнський національний університет;

Недошитко Ірина Романівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Ухач Василь Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Яблонська Наталія Мирославівна, кандидат філологічних наук, старший викладач, ЗУНУ;

Савчук Надія Антонівна, кандидат психологічних наук, доцент, ЛНТУ;

Рудакевич Оксана Мирославівна, кандидат філософських наук, ЗУНУ;

Русенко Святослав Ярославович, аспірант, ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Адреса оргкомітету:

46005, Україна, м. Тернопіль, а/с 797

тел. +380977547363 e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим. Усі роботи ліцензуються відповідно до Creative Commons Attribution 4.0 International License

ISSN 2786-6823 (print)

© ГО “Наукова спільнота” 2024

© Автори статей 2024

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Димар Наталія Михайлівна

аспірант, асистент кафедри гістології
та ембріології, Національний медичний
університет імені О.О. Богомольця
ORCID: 0000-0003-2673-2683

Яременко Лілія Михайлівна

доктор медичних наук, професор, Національний медичний
університет імені О.О. Богомольця
ORCID: 0000-0001-7076-467X

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<https://www.economy-confer.com.ua/full-article/5918/>

Стрімкий розвиток медицини та переосмислення підходів щодо модернізації вищої медичної освіти на компетентнісних засадах, потребує постійної взаємодії медичної та освітньої галузей та відповідних наукових досліджень щодо організації системи підготовки майбутніх лікарів. Постійна зміна умов професійної підготовки фахівців медичної галузі вимагає від сучасного викладача медичного ВНЗ застосовувати особистісно-орієнтований підхід в організації навчальної діяльності студентів [3, с. 13], застосовуючи нові креативні підходи для формування знань, умінь та практичних навичок, проявляти гнучкість у процесі проектування навчальних занять, обґрунтовувати вибір освітніх інструментів, а також критерії оцінки їх навчальної діяльності. Одним з першочергових завдань сучасного викладача вищого медичного навчального закладу є формування особистості майбутнього лікаря, який здатен критично мислити, використовувати набуті знання для аналізу нової інформації та прагне самоудосконалення як фахівця своєї галузі [1, с. 130].

Сутність критичного мислення полягає в ухваленні обміркованих та зважених рішень стосовно довіри до будь-якого твердження, а також ступінь упевненості, з яким приймається це рішення [2, с. 6]. Дидактичний потенціал технологій розвитку критичного мислення цікавить багатьох дослідників освітньої галузі, оскільки їх застосування розвиває здатність до ефективного запам'ятовування великої кількості нової наукової інформації, здатність до нетрадиційного мислення, вміння розгледіти множинні зв'язки між явищами, гнучкість мислення та спілкування у колективі, будувати логічні висновки, ставити цілі та досягати навчальної мети, здатність до самоаналізу та самокритики, прагнення до самоосвіти. Проте застосування таких освітніх технологій вивчені недостатньо при викладанні базових медичних дисциплін, зокрема «Гістології, цитології та ембріології».

Розвиток критичного мислення у студентів медичних факультетів під час вивчення дисципліни "Гістологія, цитологія та ембріологія" є важливим етапом формування навичок самостійного та глибокого аналізу медичних даних. Тому стратегії розвитку критичного мислення повинні включати різноманітні методи,

які сприяють розвитку не лише теоретичних знань, а й здатності застосовувати ці знання у практичних ситуаціях, аналізувати та синтезувати інформацію.

До ключових стратегій, які сприятимуть розвитку здатності до самостійного мислення, логічного аналізу і використання набутих знань для вирішення медичних знань у практичній діяльності, можна віднести наступні: 1) інтеграція теоретичних знань із різних дисциплін; 2) методи активного навчання; 3) використання інтерактивних технологій та цифрових ресурсів; 4) розвиток навичок критичного аналізу через дослідження наукових джерел; 5) розв'язання практичних задач через реальні клінічні випадки; 6) самостійне навчання та рефлексія; 7) застосування методу зворотного зв'язку; 8) залучення до наукової діяльності; 9) розвиток клінічного мислення; 10) проектне навчання; 11) постійне опрацювання та адаптація методів.

Міждисциплінарний підхід у викладанні полягає у поєднанні теоретичного матеріалу із дисципліни «Гістології, цитології та ембріології» із іншими медичними дисциплінами такими як анатомія, біохімія, фізіологія, патологія тощо. Наприклад, вивчення будови клітин та тканин на основі їх функціональних особливостей у контексті роботи організму та розвитку окремих патологічних процесів; вивчення перебудови тканин в ембріогенезі, в основі якої лежать зміни молекулярних перетворень у окремих клітинах, допомагає студентам сформувати цілісне уявлення про те, як цитологічні процеси визначають нормальну фізіологію та патології розвитку.

Досить перспективними для формування критичного мислення є методи активного навчання та технології з використанням сучасних педагогічних прийомів. Робота з відкритими проблемними запитаннями та кейсами полягає у використанні ситуаційних задач, вирішення яких не можливе без активізації критичного мислення, наприклад визначення патології за гістологічними зрізами чи аналіз випадків захворювань, пов'язаних із клітинними аномаліями. Важливо акцентувати увагу на тому, що знання норми дозволяє виявити патологію на різних рівнях організації організму.

Дебати та групові обговорення теми, як методи активного навчання, дозволяють одночасно залучити та активізувати критичне мислення усіх студентів групи, вивчаючи певні клінічні випадки з точки зору можливих причин виникнення патологічних процесів на клітинному чи тканинному рівнях. Базуючись на знаннях із гістології, цитології та ембріології студенти можуть аналізувати та з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки у виникненні патологічних процесів при захворюваннях, використовуючи метод «мозкового штурму». Такі методи допомагають усвідомити студентам важливість різних аспектів медичних знань, зокрема здобутих при вивченні дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» у майбутній практичній діяльності.

Розвиток цифрових ресурсів на удосконалення інтерактивних технологій відкриває все нові можливості їх застосування у освіті майбутніх лікарів, дозволяючи реалізувати широкий творчий потенціал викладача. Створення інтерактивних 3D-моделей клітин, тканин та органів та їх використання під час викладання дисципліни вимагає, звісно, наявності відповідних навиків у викладачів та наявності програмного забезпечення, проте допомагає краще

розуміти структуру та пов'язані із нею функції певних тканин студентами. Все більшої популярності набувають цифрові інтерактивні панелі та платформи, які значно полегшують роботу із теоретичним матеріалом, його роз'ясненням, дозволяють демонструвати презентації, короткі відео, фотознімки мікропрепаратів для аудиторії студентів під час практичних занять, працювати над аналізом структури певних тканин, роз'яснюючи складні моменти, що підтримує залученість студентів на високому рівні та формує критичне мислення.

Для розвитку критичного мислення студентів надзвичайно важливою є робота не лише з навчальною, але із науковою літературою. Обговорення та критичний аналіз наукових джерел є важливим не лише для поглиблення знань із дисципліни, але для розуміння інтеграції гістології, цитології, молекулярної біології, фізіології із клінічними дисциплінами. Необхідно сформувати у студентів навички роботи із пошуковими інтернет ресурсами, здатність критично оцінювати надійність наукових джерел, методи дослідження та можливі інтерпретації результатів.

Аналіз реальних клінічних випадків також дозволяє активувати та посилити зацікавленість до вивчення дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія». Зокрема, вивчення структурних змін у зразках тканин, які виникають під час розвитку захворювання, а також надання студентам завдань з аналізу зрізів або цитологічних мазків для оцінки наявності патології значно підвищить інтерес та активізує критичне мислення майбутніх лікарів.

Рефлексія студентів після кожного практичного заняття із гістології, цитології та ембріології є важливою у формуванні цілісного уявлення про будову певних тканин, органів та розуміння клінічних випадків, а також висновків щодо важливих питань, які залишаються відкритими та потребують додаткового і подальшого вивчення, що підвищує мотивацію до самостійної роботи з навчальною та науковою роботою [4, с. 70].

Залучення студентів до наукових досліджень та проведення експериментальних робіт, а також підготовка студентами матеріалів для участі у наукових заходах сприяє поглибленню їхніх знань із дисципліни, мотивує набувати практичних навичок із виготовлення мікропрепаратів, вивчати нові сучасні методики роботи із зразками клітин та тканин, формує вміння інтерпретувати отримані результати досліджень, розвиває навички активної комунікації та публічного представлення наукових результатів.

Безперечно, розвиток клінічного мислення майбутніх лікарів є одним із найважливіших завдань викладача медичного ВНЗ. Ґрунтуючись на отриманих результатах гістологічних та цитологічних досліджень, студенти повинні вміти робити висновки щодо конкретних клінічних станів, таких як рак, запалення, вроджені дефекти розвитку тощо. Розробка клінічних кейсів із використанням даних лабораторних досліджень зразків тканин допоможе розвивати клінічне мислення студентів, починаючи з перших років навчання.

При виконанні студентами під час практичних занять програмних завдань або тестів для оцінки якості набутих знань важливо надавати зворотній зв'язок, що дозволяє критично оцінити ними свої успіхи та слабкі місця у теоретичній

підготовці з даної теми. Необхідно також обговорювати типові помилки та шляхи їх виправлення для уникнення їх у майбутньому.

Таким чином, стратегії розвитку критичного мислення студентів медичних факультетів в рамках дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» повинні полягати у активному їх залученні до процесу навчання через інтерактивні методи, міждисциплінарні проекти, використання сучасних інформаційних технологій, дослідницьку діяльність та глибокий аналіз клінічних випадків. Безперечно, освітні технології розвитку критичного мислення потребують ретельного вивчення стосовно їх застосування при розробці кейсу методів покращення якості викладання дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» для формування фахових компетентностей студентів медичних факультетів.

Список літератури:

1. Рукасова С. Розвиток умінь критичного мислення майбутніх фахівців у сфері професійної освіти. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Вип. 13. Слов'янськ, 2020. С. 122-132.
2. Терно С. О. Критичне мислення – сучасний вимір суспільнознавчої освіти. Запоріжжя: Просвіта, 2009. 268 с.
3. Філософія освіти і науки: навч. Посіб. / І. С. Алексейчук та ін. 2-ге вид. переробл. та доповн. Слов'янськ, 2019. 365 с.
4. Morozova M., Gula L., Dymar N., Diachenko I. Influence of critical thinking technologies on improvement of students performance during self-study. *Journal of Curriculum and Teaching*. Vol 11, No 1. 2022. P. 59-72. DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v11n1p59>

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШІ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Євстратов Юрій Ігорович

аспірант, Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
ORCID: 0009-0004-9292-870X

Науковий керівник: Головацька Юлія Богданівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<https://www.economy-confer.com.ua/full-article/5924/>

Концепція "штучного інтелекту" не є новою, хоча масову популярність вона здобула лише нещодавно. Ще на етапі зародження ідеї створення штучного інтелекту вчені бачили великий потенціал для застосування в різних галузях науки та життєдіяльності людини. У цій тезі розглянуто наукові статті як